
Szanowni Państwo, drodzy Czytelnicy,

oddaję w Państwa ręce 32. numer Kwartalnika „Niepełnosprawność – zagadnienia, problemy, rozwiązania”. W bieżącym wydaniu przedstawiamy Państwu m.in. kolejne opracowania młodych ludzi nauki, którzy zostali laureatami XV edycji ogólnopolskiego konkursu na najlepsze prace magisterskie i doktorskie poświęcone problematyce niepełnosprawności „Otwarte drzwi”.

W dziale „Technika i technologia” prezentujemy wielofunkcyjne urządzenia haptyczne na przykładzie projektu chwytaka antropomorficznego. Haptyczne sprzężenia zwrotne obejmują bezpośrednią interakcję fizyczną między człowiekiem a urządzeniem dotykowym. Dlatego konstruktorzy zwracają szczególną uwagę na stabilną kontrolę. Naruszenie stabilności może bowiem skutkować np. niekontrolowanymi oscylacjami, które uniemożliwiają każdą rozsądną interakcję, a ponadto mogą nawet zaszkodzić osobie niepełnosprawnej. Stabilna kontrola dotykowa jest bardzo istotna, aby jak najlepiej wykorzystać urządzenia dotykowe i sprawić, by np. interakcja z rzeczywistością wirtualną lub podczas aplikacji telemanipulacyjnych była jak najbardziej realistyczna i skuteczna. Autor przedstawia budowę chwytaka antropomorficznego opracowanego jako prototyp przemysłowego urządzenia haptycznego. Mechanizm chwytaka odwzorowuje budowę kostną ludzkiej dłoni, której poruszanie zapewnia zastosowanie systemu cięgnowego we współpracy z jednostkami napędowymi. Siłownikiem, na którym skoncentrowano budowę prototypu, jest mięsień pneumatyczny, znany jako mięsień McKibbena.

W dziale „System wsparcia osób niepełnosprawnych” przedstawiamy m.in. artykuł naukowy mówiący o grupach samopomocowych osób chorujących psychicznie autorstwa Aleksandry Zadrożnej z Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie. Autorka opisuje problematykę związaną ze zdrowiem psychicznym Polaków. Zgodnie z danymi pozyskanymi w trakcie Kompleksowego badania stanu zdrowia psychicznego społeczeństwa i jego uwarunkowań (EZOP), które jest pierwszym w Polsce badaniem stanu zdrowia psychicznego mieszkańców naszego kraju i uwzględnia wyjątkowo dużą liczbę respondentów, bo aż 10 000, około 30% (7,5 mln) dorosłych Polaków w wieku od 18 do 65 lat może potrzebować pomocy lub wsparcia specjalistów, tak więc skala problemu jest bardzo istotna.

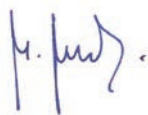
W kolejnym artykule autorstwa Katarzyny Stein-Szały przedstawiamy bardzo interesujący temat dotyczący osób ze spektrum autyzmu w drodze ku dorosłości. Z ostatniego badania przeprowadzonego przez amerykańskich naukowców, które zostały opublikowane w „Proceedings of the National Academy of Sciences” (oficjalnym czasopiśmie National Academy of Sciences) wynika, że liczba dojrzałych neuronów w ludzkim ciele migdałowatym wzrasta od dzieciństwa do dorosłości. Ta trajektoria może być spowodowana wbudowaniem niedojrzałych neuronów z jądra paralaminarnego w brzuszne ciało migdałowate. Natomiast osoby z zaburzeniem ze spektrum autyzmu (ASD) wykazują początkowy nadmiar dojrzałych neuronów, a następnie spadek do dorosłości. Powyższe wyniki sugerują składnik zwyrodnieniowy w ASD i podkreślają potrzebę pełniejszego zrozumienia przewlekłego rozwoju komórkowego ciała

migdałowatego w przypadku wielu zaburzeń psychicznych. Jest to jedno z najnowszych doniesień w dziedzinie poszukiwania etiopatologii autyzmu. Dotychczas jednak autyzm uważany jest za zaburzenie o charakterze neurologicznym, odnoszącym się do mózgu i mającym najczęściej podłoże genetyczne. Niezależnie jednak od przyczyn autyzmu, według autorki niewiele dorosłych osób z autyzmem jest na tyle niezależnych, by móc żyć samodzielnie. Nieliczni z nich zakładają rodziny czy pracują zawodowo. W społeczeństwie istnieje przekonanie, że większość osób z zaburzeniami autystycznymi nie może podjąć pracy. W Polsce tylko 1% osób z autyzmem znajduje zatrudnienie, ponieważ mamy niewiele miejsc, w których pomyślnie zorganizowano możliwość pracy dla tej grupy osób. Choć nie możemy zapominać, że w historii było wielu geniuszy cierpiących na autyzm; wystarczy przywołać takie nazwiska, jak Wolfgang Amadeusz Mozart, Alfred Hitchcock, Albert Einstein, Isaac Newton czy Andy Warhol. Rzeczywistość wskazuje jednak, że bardzo trudno zaadaptować się i żyć w harmonii ze społeczeństwem osobom ze spektrum autyzmu, o czym właśnie pisze autorka.

Do publikacji artykułów naukowych w tym wydaniu zaprosiliśmy również profesor Tamarę P. Begidovą, która przedstawiła czytelnikom rehabilitację osób o ograniczonych możliwościach zdrowotnych uprawiających sporty adaptacyjne – na przykładzie Olimpiad Specjalnych. Warto tym samym wspomnieć, że idea Ruchu Olimpiad Specjalnych datowana jest na początek lat 60. XX wieku, kiedy to Eunice Kennedy Shriver (siostra prezydenta Johna Kennedy'ego) podjęła się stworzenia międzynarodowej organizacji sportowej dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Organizując w 1963 roku pierwsze półkolonie dla młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną, przekonała się, jak duże znaczenie dla ich rozwoju ma aktywność fizyczna i zdrowa rywalizacja sportowa. Warto zaznaczyć również, że już niedługo, bo w marcu 2020 r., czekają nas emocje związane z Ogólnopolskimi Zimowymi Igrzyskami Olimpiad Specjalnych w Zakopanem i Bydgoszczy.

Na zakończenie pragnę Państwa poinformować, że dzięki staraniom Zarządu oraz Rady Nadzorczej PFRON przyszły rok zaowocuje dużo większym budżetem na realizację programów i zadań ustawowych realizowanych przez Fundusz na rzecz osób niepełnosprawnych.

Z życzeniami ciekawej lektury
Marlena Małag

Prezes Zarządu PFRON
Przewodnicząca Międzynarodowej Rady Programowej